

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES

GYERMEK LAPJA

imborá

Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30. án

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALÓM JEGYZÉK:

- Dsida Jenő: Erdélyi gyermek imája.
Csűrös Emilia: A botanikus kertben.
Z. Tábori Piroska: Békeziget.
Dr. Lengyel Miklós: Magyar Pantheon (Bajza József).
Eröss Alfréd: Pünkösdi dal.
E-ó.: Mátyás király és a huszár.
K. Bendre Róza: A Szakács Zolti druszája.
E-ó.: Muki és Maki.
Elek nagypó üzenetei.

1928. MÁJUS 30.

15 szám

ERDÉLYI GYERMEK IMÁJA

Irta: DSIDA JENŐ.

Nagy kerek világon
van egy kicsi ország,
kicsi Erdélyország.
Parányi kerek folt
a kerek föld hátán,
De ha a világra
sötét este szállott
s kikönyökölsz fényes
csillag-ablakodon,
ugy-e, jó Istenkém,
mégis megtalálad,
ugy-e, megtalálad?

Kis Erdélyországban
van egy kicsi gyermek,
akinek ajkai
imákat rebegnek:
Parányi bogárka
nagy füves mezőben,
de ha már az este
harmat-könnyet ejtett,
jóságos szemedet,
ugy-e, én Istenkém,
mégis rámfelejtet,
ugy-e, rámfelejtet?

Igy imádkozom én
minden este szépen:
Töröld, le a könnyet
az anyám szemében.
Aztán imádkozom
küzködő apámért,
tanító bácsiért,
mindennapi jóért,
s imádkozom mindig
összetett kezekkel
Elek nagyapóért,
drága nagyapóért.

(Kolozsvár.

A RÉGI BOTANIKUS KERTBEN

Irta: CSÜROS EMILIA.

Van Kolozsváron egy szép régi kert, ahol nagy füves térségeken sok gyerek szaladgál. Ezt a kertet úgy hívják: „A régi botanikus kert.” Magyarul úgy hívnák, hogy füveskert, de ennek már a legrégebbi időben is ez volt a neve, és ez is marad most már, amíg az utolsó faóriás is ki nem dől. Akkor aztán vége is lesz ennek a kertnek. Talán nagy palotákat építenek a helyére, vagy templomot, vagy ki tudja, mi lesz a sorsa, csak az az egy bizonyos, hogy a régi botanikus kert halálra van ítélve. Valamivel feljebb, a Majális-utcából nyílik a pompázatos új botanikus kert, sok csodálatos ritka növényével, és talán az új fészketrakó madárkák is szivesebben telep-szenek ott le, mint a régiben. De a százados nagy fák korhadt derekán, feketülő ágai között ott ficsérékelnek a húséges régi madarak, és ott lármáznak, kacagnak alattuk örökké húséges pajtásaik, a gyerekek.

Nagy, szabad térségeken játszhatnak, nem gátolja őket senki. Fialat csemete fák nem kerülnek utjukba, mert ha kidől a régi fa, szabad

marad a tér, senki sem ültet másikat helyébe. A multon töprengő, szomorú öreg emberek szeretnek ide kijárni, meg a jövőbe kacagó gyermekek. Különösen vasárnap délután hangos fölük a nagy kert. A Kárpátok idehordott sziklakövein, melyek oly szépen koszorúzzák a kertet észak, kelet és déli irányban, a Duna, Tisza irányának megfelelően folydogáló kis patakok medre, a Balaton és Fertő tóhoz hasonlító kis tavak körül zöldelő nád és sás, melyet valamikor az eredeti Balaton és eredeti Fertő partjáról ültettek ide át, mintának, látványosságnak, — minden minden tele van kócos, játékban kipirult gyermekarcocskákkal és visszhangzik kacagásuktól, versengésüktől, ez a szomorú, halálra ítélt régi kert.

A gyerekek csak játszanak és nem látják a fölöttük kiterjesztett régi faágak szomorú lejtését. Mintha ezt mondanák: — Játsszatok, kacagjatok. Ti itt maradtok. — de mi elmegyünk!

És beleegyezően zug reá a parányi Balaton és Fertő parányi nádasa.

Vasárnap délután én is oda szoktam járni.

Rendesen könyvet is viszek magammal, de meg-
esik néha, hogy ki sem nyitom. A rendes padom-
mal szemben hatalmas tölgyfa bólogat, alatta ti-
zenöt-husz fiúcskából álló csapat futballozik. Ne-
hány lépéssel feljebb kislányok játszanak kör-
ben. A fiuk buzgón rugják a labdát, a kapus nagy
ügyességgel védi ki a gólokat. Nagyszerű fiúcs-
ka. Fúrge, mint egy mókus, izmos, ügyes, mint
egy fiatal tigris. Miklósnak szólítják a többiek
és egyhanguan helyesnek találták, amikor ezt ki-
áltotta: Molnár menjen át a másik kapuhoz, mert
a mi csapatunkban sok a jó játékos, — ez igaz-
ságtalanság!

A padom mellett bársony ruhás fiúcska ül
a fűben és szomorú arcoeskáján látom, hogy igen
szeretne ő is játszani. Meg is kérdezem:

— Miért nem futballozol te is, fiúcska?

Okos nagy kék szemével rám néz és komo-
lyan magyarázza: — Mert tetszik tudni én csak
elemista vagyok, harmadik elemista — és ők
mind gimnazisták.

— Hát aztán értesz-e te a játékhöz?

— Persze, hogy értek. Tetszik tudni, az is-
kolában, amikor játszunk, mindig én vagyok a
kapus és soha sem engedek gólt. Inkább ráfek-
szem a labdára, — így ni, — tetszik tudni, — de
mindig kivédem.

Erre tárgyalásba kezdek Miklóssal.

Amikor megszólítom, udvariásan meghajtja
magát, (látjuk, hogy gimnazista, állapítom meg
magamban), de félszemmél pillanatra sem téveszt
el a labdát.

— Engedjétek ezt a kicsi fiút is játszani, hi-
szén, ugy vágyik közétek.

— Nem lehet kérem szépen, mert megvan a
létszám és egy kicsiért nem küldhetünk el egy
nagyot.

— De mégis, nézd milyen kicsi, — ez ugy sem
oszt, se nem szoroz köztetek, és ugy szeretne ő
is játszani!

— Amikor én akkora voltam, engem sem en-
gedtek be a nagyok, csak amikor hiányzott va-
laki. Neki is meg kell nőni, hogy játszhasson.

És folyt a játék és az én kis bársony ruhás
barátom oly szomorúan nézte!

A kislányok csoportja mellett ugyanakkor
egy rongyosruhás, mezitlábos leányka ült a fű-
ben. Haja kócos, rendetlen volt. Ruhája csupa
folt és szakadás, arca maszatos, talán valami nagy
sírás utáni könnyek nyomaitól. Ő is nézi fájó
szívvel a tiszta ruhás, szallagos haju kislányokat,
mintha erdő tisztáson tündérekéket látna, akik kö-
zé ő soha életében el nem vegyülhet.

És akkor hirtelen az történt, hogy a fiuk lab-
dája belerepült a kislányok csoportjába. Az
egyiknek az orrocskáját is végig surolta, ami-
ből nagy sírás lett. Következett azután a bosszu.

— Adják vissza a lapdánkat!

— Nem adjuk! Miért dobták ide!

— Nem akartuk, véletlenül történt, adják
vissza!

— Hogyne! Vidd el Böske a Balatonba, mász-
szanak utána, ha kell nekik labda.

— Rövid haj, — rövid ész, kisasszonyok,
megbánják, ha nem adják ide.

— Féltünk is mi olyan majmoktól, mint ma-
guk.

A nyelvelő kislányon fehér batiszt kötény
volt és szőke haja harciasan lobogott a feje kö-
rül. Odaintettem magamhoz. Engedelmesen jött
és nem felejtett el ügyes bókot vágni. (Ezen is lát-
szik, hogy gimnazista, állapítottam meg). Aztán
hangosan mondtam, hogy a fiuk is meg a lányok
is hallhatták:

— Add vissza, fiúcskám, azt a labdát, mert
nem a tietek.

— Hogyne, hogy megint közénk dobják!

— Ha ettől félték, menjetek távolabb, hiszen
nagy ez a kert, elérhettek benne. De ilyen nyel-
velés igen méltatlan ám hozzátok! A kislánynak
mindig szerénynek kell lenni. Olyannak kell len-
ni, mint az ibolyának, halkszavunak és jószívü-
nek, — az ilyen nagy hangú kiáltozást hagyjuk
a piaci kofáknak. A fiuk is lehetnének udvaria-
sabbak hozzátok, de ha ők gorombák, akkor nek-
tek kell okosabbnak lennetek és szépen min-
den csata nélkül tovább mentek. Most add visz-
sza szépen a labdát.

A labdát! De hol van a labda? Csodálkozva
néznek körül a fiuk is, meg a kislányok is. A lab-
da eltűnt. Megvolna a béke, de nincs meg a lab-
da. Hallatlan.

Akkor hirtelen csengő kacagás csilingel fel
egy bokor mögül. Repül a labda és két kipirult
aroccska figyelő repeső szívvel, — hová esik. A
kis bársony ruhás fiú, meg a mezitlábos kislány.
Amíg a vita tartott, ők kedvükre játszottak a bo-
kor védelme alatt. Mind a kettő ki volt közösít-
ve a maga társaságából. Az egyik, mert kicsi, a
másik, mert rongyos. Egymásra találtak, — és
nehány percre, — mekkora égi boldogság! — övék
volt a nagy labda. De a kérlelhetetlen sors vé-
get vetett boldogságuknak. Vitték a fiuk a labdát,
a nagyok, a gimnazisták. A kislányok hangját
nemsokára a Kárpátok felől hozta felém a szél:
— Apacs! Gyere elő! Meglátalak, Böske!

Hárman maradtunk. A bársonyruhás keserü-
en szólt:

— Tetszik tudni, ha én lettem volna a kapus,
akkor a labda nem repült volna a lányok közé.
Mert én ugy szoktam csinálni, tetszik tudni, hogy
a lábaimat így fordítom és akkor a labda nem
mehet át, meg a kezemmel is elfogom a labdát,
ha megesről jön. Egyszer egy gólt ugy fogtam el
az iskolában, tetszik tudni, — az udvaron, nem
a tanteremben, — hogy utána ugrottam. Mert ha
én akkor nem ugrom — így, — akkor biztos a
gól és akkor null-kettő lett volna.

Egy öreg ur megállt a fiuk mellett. Egy da-
rabig nézte őket, aztán megszólalt:

— Pali fiam, hazamegyünk.

Pali kivált a csoportból. Értelmes arcu bar-na fiucska, szivből könyörög:

— Nagypácska, csak egy kicsit még! Csak ezt az egy gólt!

A bársonyruhás erősen figyel. Az öreg ur fejét rázza:

— Megigértük nagymamának, hogy pontosak leszünk!

Pali egy kis szomorúsággal feltűri térdén a harisnyáját, leemeli egy faágról a sapkáját és engedelmesen kezét nyújtja az öreg urnak. Ez a mozdulat azt mondja: — Szeretlek, nagypapa, — és neked mindig igazad van. Vezess, vezess, hazafelé.

Miklós kapus felém mosolyog, mint aki örül, hogy szivességet tehet valakinek. Mondja is: — Most már jöhet az elemista.

Körülnézek, — de az én kis bársonyruhás barátom nincs sehhol. Ellenben a legsűrűbb tömegből felém cseng vékony hangocskája:

— Itt vagyok már! — Most mindjárt gól lesz. Vigyázz, Miklós!

Ketten ültünk a padon a kis meztlábassal. A fiukat figyeljük mind a ketten. Különösen a bársonyruhást. Gurul is a nagyok között, mint egy zöld bársony labda. Néha attól félttem, hogy övele rugnak gólt a kapuba. Miklós fölényesen mosolyog. A kicsi minduntalan végig vágódik a gyepen. Rakoncátlan labda, mindig kigurul alóla. És olyankor, ijedten és zavartan pislog a padunk felé. Ketten figyeljük onnan, — a meztlábás meg én. És akkor valami kis csalásban tetten értük egymást. Abban, hogy amikor a bársonyruhás elterült a földön, mindig másfelé néztünk hirtelen. Ne vegye észre, hogy megláttuk: az iskolában a legjobb kapus, itt a botanikus kertben, — tesszik tudni — többet futballozott vízszintes helyzetben, mint függőlegesben.

Ezzel kötöttünk barátságot. A kis kócos elmesélte, hogy itt laknak tőzsomszédságában a kerítésnek, egy félig földbe sülyedt viskóban és amikor a szél fúj, a nagy fák megkopogtatják a házuk tetejét. Az édes apja rendőr, de ők azért nem félnek tőle, mint a nagy emberek, mert szereti őket, a kicsi testvérét néha az ölébe is veszi, és ha nagy ünnep van, cukrot kapnak tőle.

Megsimogattam csapzott, szőke fejecskéjét. Ettől mesélni kezdett nekem. Hogy milyen szép a botanikus kert éjszaka, amikor tele van tündérekkel. A Kárpátok barlangocskáiban sok manó és tündér lakik. Táncolni is szoktak, amikor süt a hold. És énekelnek! Ő mindig hallja. Este, amikor mindenki alszik otthon, rászoritja a fülét a falra, és mindent lát és mindent hall, ami itt a kertben történik. Nagyon szép az!

Elbucsuztam tőle és hazaindultam. Még egy-

szer végignéztem a botanikus kertben, de egyetlen virág kelyhe sem csilingelt felém, csak a halálos dermedtségükben komoran zöldelő nagy fák bölögáltak ágaikkal, és én mégis éreztem, hogy tele van a szívem édes, nyíló virággal. Annak a tarkán csengő gyermekzsivajnak köszönhettem ezt a sok virágot. És ugy szerettem volna megmondani a szomorú öreg fáknak:

— Ne busuljatok az elmuláson. A ti szépségetek, fenségetek magvat perget, gyökeret indít, csirát hajt az életerdőnek, ezekben a lármázón csapongó kis csemetékben, akikben ezer unokán keresztül tovább él a ti életetek is.

Megsimogattam egy fekete törzsű öreg fát és mintha megértette és megköszönte volna a gondolatomat, rám pergetett egy finom rajzu, szép zöld levelet.

(Kolozsvár.)

AZ EBÉD

MÜHLBECK KAROLY RAJZÁVAL

Lencse, borsó, kása. Mind Isten áldása. Aki éhes, nem válogat. Izlik annak minden falat. Megterített asztal mellett ül még a ház népe. Mi történt, hogy Gyurikát nem hívják ebédre? Sarokban áll Gyurika. Busan sóhajtozik. Asztal mellé Gyurika igen kívánczik. Nagypapó is szomorú. Busan néz feléje. Szegény nagypapónak nem izlik ebédje. Édes anya kenyeret szel, Pista nyul érette. Látom a szeméből: Gyurikának szelte. Vízet iszik Klárka. Vajjon mire iszik? Hiába biztatják. Ma semmit sem eszik. Őt bántotta Gyurika. Mégis úgy sajnálja! Fáj a szive, igen fáj. Busan tekint rája, szomorú az apa is. Busul a kutyája is. Szomorú mindenki, még a kis cica is.

Mi lett vége, mi lett vége a szomorúságnak? Édes apa megbocsát szegény Gyurikának. Már nem buslakodnak. Vigan falatoznak. Vége az ebédnek.

Szépen imádkoznak.

E—6.

BÉKE-SZIGET

Irta:

Z. TÁBORI PIROSKA

IV.

A repülőgép utasai beszállni készültek. Ebben, az utolsó pillanatban egyszeresak előállott Dick uram.

— Mylord, meggondoltam a dolgot, nem vihethnének engem is magukkal? Eleget pihentem már itt a szigeten, körül kéne nézmem otthon is.

— És ez most jut eszébe, az utolsó pillanatban?

— Ha terhére van, maradhatok. De igen örülnék, ha önökkel tarthatnék!

Robertson és Gábor bácsi összenéztek. Mindkettőjük arcán csodálkozás látszott. A lord megadta az engedélyt Dicknek, az hamosan összeszedte nem túlságosan sok holmiját és rövid búcsu után beszállt ő is a gépbe.

A nagy madár úgy szelte a levegőt, mint ha nem is emberi kéz alkotása, hanem igazi madár volna. A szigeten maradtak sokáig néztek utánuk. Jakab bömbölt, láncát rázta, Péterke hiába csitította.

— Valami bajt érez ez az állat, — suttogták a babonás matrózok, amíg a mérnök le nem intette őket.

— Azt érzi, hogy a gazdája elment és azért bög.

Azután mindenki szépen munkája után látott. Gábor bácsi és Péter azzal voltak elfoglalva, hogy a szikratávirókészüléket átszereljék a laboratóriumba. Estére el is készültek vele. És meg is kapták mindjárt Robertson első üzenetét, amin ugyancsak csodálkoztak:

— Hardig utazást levegőben nem birta, partra tettük. Ó. Ó. Ó. Robertson.

— Mit jelent ez a sok ó betű? — kérdezte Péter.

— Azt üzeni a mérnök bácsi, hogy: Óvatosság!

— Hiszen, Hardig már nincs a szigeten! — szólta el magát Péterke.

— Hát te sem szeretted ökelmét? — simogatta meg Gábor bácsi a gyermeket.

— Ne tessék haragudni, de igazán nem! Olyan volt, mint egy sunyi macska. Mindég szaglászott valamerre és az ember sohasem értette, amit csinál.

V.

Mindenki örült, hogy Dick uram nem tén-

fereg az utjukban. De legjobban a gépészek, akiknek ugyancsak megnehezítette a dolgát! Mert mióta Dick uram a szigeten tartózkodott, azóta a viziműhelybe vezető lépcsőket mindig földve és zárva kellett tartani. Mert ki tudja? Jobb, ha az ilyen messziről jött, nem éppen bizalomgerjesztő ember nem ütheti bele mindenbe az orrát! Más elől nem kellett titkolózni, a benszülötteket igazán nem érdekelte a lord „boszorkánykonyhája“, a négy ujonjöttnek meg nem volt szabad engedelem nélkül a telepre jönni.

Hogy miért kellett a viziműhelyeket így titkolni Hardig elől? Mert ott őrizték Békesziget minden titkát és kincsét.

A viziműhelyek a következő részekből állottak: A föld felszínéről körülbelül 200 lépésű vezetett le a mélységbe. Nagy terembe, melyből jobbra is, balra is, folyosó nyílt. A teremben mindenféle csodálatos gép mozgott, forgott, zajtalanul. A terem és a folyosók fala ugyanabból a fémszerű anyagból készült, amiből a repülőgép és a szigeten minden, aminek vízzel vagy levegővel kellett érintkeznie. Annak ugyan nedvesség nem ártott, de még eltörni vagy elgörbiteni sem lehetett. Nagy ívlámpák terjesztettek világosságot, de ha a gépeket megállították, a lámpák fényét nagy ernyők segítségével a folyosó vagy terem egyik falára lehetett vetíteni, amely lassankint áttetsző, majd teljesen átlátszó lett a fényben és mögötte ott hullámozott, kavargott a tenger vize. Péterke gyakran ült ott órák hosszat is, elnézve a sok csodálatos növényt, állatot, melyek a vízben kavarogtak, uszkáltak, zsákmány után jártak. Az erős fény odatesalta őket a folyosó falához. Aki a folyosókat bejárta, még három nagy gépterembe jutott. De ugyancsak elfáradhatott, mert a folyosó körülvette az egész szigetet.

Ez az óriási gépberendezés pedig hatalmas célt szolgált: ezzel választották ki a tenger vizéből a benne lévő sok aranyat.

Hát a tenger vizében arany is van?

De még mennyi! Belehordják a folyók, amelyek a hegyek belsejéből mossák ki a nemes fémeket, de meg a tenger feneke is csak föld, éppen annyi ásványt rejteget, mint a szárazföld. Talán még többet, mert nem bányász-

szá senki. Ezt is kimossa a víz. A tudósok régóta keresik a módját, hogy az aranyat a vízből kiválasztbassák. A Békesziget két mérnökének sikerült megtalálni. És annyi aranyat nyertek így, hogy országokat vásárolhattak volna vele.

Igy magyarázta ezt el Péterkének Robertson mérnök. És hogy ezt elmondták neki, az a legnagyobb bizalom jele volt. Hiszen, ha kapzsi emberek megtudják, hogy mekkora kincs van Békeszigeten, bizonyosan mindent megtennének, hogy megszerezzék. És a lord nem is a kincset féltette, hanem a kincs szerzésének titkát. Azt sem kapzsiságból, — az egészet arra használta, hogy másokon segítsen vele! — hanem ismerte az embereket. Legtöbbsze, ha sok pénze van, elromlik, nem akar tovább dolgozni, sőt még az is megesik, hogy rosszra használja a pénzt. Ezt akarta a derék lord mindenáron elkerülni! A pénz, a kincs csak arravaló, hogy szépet, nagyot lehessen vele alkotni; hogy megszüntessük a világban a szenvedést, a nyomoruságot.

Péterke meg is tartotta, amit ígért: még az édesapjának sem árulta el sziget titkát.

A titkot alapjában csak a lord, két mérnöke, Péter és a műhely gépészei ismerték. Azokat pedig eskü kötelezte titoktartásra. Azonfelül mindenik csak részleteket ismert az egész berendezésből, azt pedig hasztalan árulták volna el. De ugyan miért árulkodtak volna? Olyan boldog, gondtalan, szép életre sehol sem számíthattak, mint Békeszigeten. Mindenik bőségesen elláthatta mindennel a legtávolabbi rokonait is és minden vágyuk teljesült.

Csak két dolog volt tilos számukra: az ital és a szerenese játék. De erről mindenik szívesen le is mondott. Csupa olyan ember is volt, akiknek megbízhatóságát, munkakészségét előbb évekig kipróbálták. Azután már úgy bántak velük, mint csupa jóbaráttal.

Haragudtak is Dickre, aki miatt lopva kellett lemenni a műhelyekbe, aki miatt még szellőztetni is félve lehetett.

Most aztán mindenki fellélegzett és helyreállt a rend Békeszigeten.

Péterke kicsit örült is, hogy magukra maradtak Gábor bácsival, bár igen szerette a lordot és a másik mérnököt is. De legközelebb mégis a magyar mérnök állott hozzá. Most egész nap együtt voltak, dolgoztak, tanultak. Ilyenkor Péter a rendesnél is többet tanult Gábor bácsitól. Együtt járták be a szigetet,

csónakáztak és Péter megint lejárhatott a műhelybe is.

Csak délutánonkint szökött meg egy-két órára, hogy Karát és a „hadseregét“ felkeresse. El nem hanyagolta volna őket világerő sem. És ha kicsit késett, a majmok egészen a telepen levő fáig elmentek eléje, ott lesték, amikor bambuszbotjával előbukkant és megszólalt a sípja.

Péternek most Jakabbal is többet kellett törődnie. Az állat valósággal búskomor lett. Egész nap esatangolt. Igaz, hogy senkit sem bántott, de nem is volt módjában, mert mindenki elkerülte. Csak Péter és Tomi, az öreg főgépész, nem félték tőle és meg-megvakarták bozontos nagy fejét.

Az állat érezte is a szeretetet; vagy ott aludt Péter ajtaja előtt, vagy bemászott az ablakán és a nagy karosszékben kuporogva aludt.

Egyik este Péter igen jókedvűen feküdt le, mert a lordtól megjött a szikratávirat, hogy szerencsésen megérkeztek a szárazföldre. Maga sem tudta, miért örül ennek olyan különösen, de eddig mindig valami szorongást érzett, ha távollévőkre gondolt. Most ez a szorongás megszűnt és buzgó szívvel kérte Istent, hogy ezentul is óvja meg minden bajtól azokat, akiket szeret; akik olyan jók voltak hozzá.

Éjszaka arra óbredt, mintha valaki nyöszörögne a szobában. Felgyújtotta a villanyt. A karosszékben ott kuporgott Jakab, de milyen állapotban! Péterke ijedten ugrott ki ágyából és a majomhoz szaladt. Az állat egyik oldala csupa vér volt, azt próbálta nyöszörögve nyalogatni. Valahol a vállá táján lehetett a seb, mert egyre oda akarta fordítani a fejét, de nem érte el.

Péter hamar vizet hozott, lemosta az aludt vért öreg pajtásáról, de ahogy a vállához nyult, a majom nagyot nyögött.

— Mi van a válladdal, kedves Jakabom?

A majom Péterhez dörgölte fejét.

Péter nem okoskodott, hanem felköltötte Gábor bácsit is. Ketten megvizsgálták az állat vállát. Gábor bácsi hamar megállapította, hogy lét-seb van azon és a golyó még most is benne lehet a sebben.

Soha Gábor bácsit így haragudni nem látta. Villogott a szeme és remegett a hangja, amikor mondta:

— Csak kezembe kerülne az a gazfickó, aki itt, a Békeszigeten, gyilkos fegyvert mer használni!

— Nem is a mi embereink közül való lehetett, — szolt Péter, — hiszen, azoknak nincsen ölö fegyverük. Mindeniknek csak gázfegyvere van, vadászathoz.

A benszülöttek meg éppen nem ismerik ezt az átkozott gyilkos puskát! Ha csak nem a Hardig barátai —

— Azoknak átkutatuk a kunyhóját és semmit sem találtunk ott, amikor a tervrajzot kerestük.

— Pedig csak ember, mégpedig gonoszlelkü ember lóhetette meg Jakabot!

Jakab, neve hallatára, lemászott a karosszékből. Gábor bácsi és Péter is nagyot kiáltottak.

A majom eddig valami ruhadarabon ült, ami szintén véres volt az állat vérétől.

— Hogy kerül ide ez a zubbony? — csodálkozott Péter. — Nem az enyém.

Gábor bácsi felemelte a véres, tépett ruhadarabot. Ahogy kifordította, meglátta a beléjevarrt nevet: „Hardig D.“

— Hardig zubbonya!

— Talán itthagya és Jakab megtalálta?

Gábor bácsi pillanatnyi gondolkodás után határozottan mondta:

— Nem, fiam. Az ittfeledett zubbony nem sebesítette volna meg Jakabot. Hardig itt van a szigeten.

— Hogy kerül ide? És ha itt van, miért nem jön ide a telepre?

— Egyik kérdésemre sem tudok most válaszolni, Péter fiam. Pedig igen szeretnék. De ha Isten segít, kiderítjük a rejtélyt mielőbb. Igen fontos volna, hidd el. Most pedig kötözük be Jakabot. A golyót pillanat alatt kivesszük a sebből, segíthetsz.

Gábor bácsi ügyesen kivette a golyót, hiszen itt, a vadonban, sokszor kellett orvost helyettesítenie. Igaz, hogy nem orvul lótt sebeknél. A sebet kimosták, bekötözték és Jakab kényelmesen visszakuporodott a karosszékre. Csak akkor kezdett üvölni, amikor Péter el akarta vinni mellőle a zubbonyt. Vadul hadonászott, alig tudták lecsendesíteni. Hajnalig bajlódta vele, végre is valami altatót erőszakoltak bele. Attól elkábult és elaludt.

Világos reggel volt, mire Gábor bácsi azt mondta Péternek:

— Most pedig munkához látunk, fiam. Nagy és, azt hiszem, nehéz feladat vár ránk. Meg kell találni Hardigot, aki bizonyosan itt van a szigeten. Te lemegy a gépterembe és kiadod a rendeletet, hogy a gépészek szünet nél-

kül figyeljék a sziget körül a tengert. Én pedig a faluba megyek, a négy jómadárhoz.

— Jaj, Istenem!

— Ne félts engem, Péter, csak te is légy óvatos. Csak az öreg főgépésznek, Tom bácsinak mondhatod meg, mit keresünk. Ha a gépteremből visszajöttél, hozasd elő a II. madárgépet. Lehet, hogy szükség lesz rá.

— Viszünk vezetőt is?

— Felesleges. Ha kell, te magad is el tudod vezetni.

Péter bólintott. Robertson úgy megtanította vezetni a gépet, hogy bármilyen tudós bizottság előtt letehetne volna a vizsgát.

Elindultak. Péter a partra, Gábor bácsi a faluba, motoroson. Gázfegyvert is vitt magával, amelyik nem öl, csak elkábitja áldozatát, hogy aztán egy-két óra múlva kicsit bágyadtan, de éppen térjen magához.

— Siessen vissza, Gábor bácsi! — kláitotta utána Péterke.

— Sietek, fiam. Ha valami ujság volna, telefonálok.

Mert a faluba is bevezették a telefont és Lalak, a főnök házából bármikor fel lehetett szólni a fehérek telepét.

Péter megnyugodva indult a gépterembe, Tom bácsihoz.

PÁSZTORTÜZ

ERDÉLY
LEGLETERJEDTEBB
KÉPES SZÉPIRODALMI FOLYÓIRATA
SZERKESZTIK: ÁPRILY LAJOS, GYALLAY
DOMOKOS, GYÖRGY LAJOS ÉS
REMÉNYIK SÁNDOR

Egy negyedévre belföldön 140, külföldön 160 L

KIADÓHIVATAL:
CLUJ-KOLOZSVÁR, STR. BARON L. POP
No. 5.

Kérjen hirdetési díjszabást és mutatóvázszámot !!

Alpia a neve,
Tejszin van benne
És a Stollweck gyártja
Nincsen ennek párja
A földkereken.
Csak ezt veszem én,
Csak ezt eszem én.

PÜNKÖSDI DAL

Irtá: ERŐSS ALFRÉD.

Az én dalom
mint annyi dal:
a szomjazóknak
hús ital,
az éhezőknek
rozskenyér:
a tejkalácsal
föl nem ér,
de őrzi illatát!

Az én dalom,
mint annyi más,
a szent örömmek
új lakás,
a gondolatnak
új ruha
és fájdalom
nem élt soha,
amelynek irt nem ád!

Az én dalom,
mint annyi sok:
pünkösdi rózsa,
nárciszok:
pünkösdi virága,
lelki láng,
virágesője,
száll le ránk
az illatáron át!

(Temesvár.)

MUKI ÉS MAKI

Egyszer volt, hol nem volt, talán éppen Budapest városában, volt egy kis fiú, úgy hívták, hogy Muki. Ennek a Mukinak — akár hiszitek, akár nem — olyan furesza természete volt, hogy nem szeretett iskolába járni. Hát hiszen elment éppen, ha erősen szoritották, de mégis csak inkább ott-hon maradt, ha valamiképpen módját ejthette. Volt egy makimajma, azzal játszott egész nap. Legjobban szeretett katonásdit játszani. Maki, volt természetesen a közlegény, Muki a tiszt. Szegény Makinak borjut rakatott a hátára, katonasipkát nyomott a fejébe, fapuskát adott a kezébe, — azzal elkezdte egzeciroztetni: hapták! Vállhoz! Cél! Tüz!

Egyszer meg az jutott eszébe, hogy felöltözteti Makit a maga ruhájába. Ráadta kabátját, sapkáját, fülig feltúrta a gallérját. Tapsolt örömeben: tulajdon édesmamája sem tudta volna Makit Mukitól megkülönböztetni! Hát még Róza, a vén dada, aki éppen ekkor lépett be, hogy iskolába kísérje az urficskát! Muki elbujt a kályha mellé, Maki meg — mi egyebet tehetett volna — hallgatva türte az öreg dada bölcse-

kedik az urficska. Máskor sirásrivással, kapálózással járt ez az utazás. Szokta is mondogatni az öreg róza, hogy könnyebb a malacot vásárra vinni, mint Muki urfit az iskolába.

Soha még ilyen korán meg nem érkeztek. Az iskola kapuja zárva volt, be kellett csengetni.

— Első lesz Muki urfi, — mondta Róza. — Lássá, lássa! Mindig mondtam én, hogy megjavul maga! Örül majd a mamája, ha meghallja.

Azzal megint rángatni kezdte a csengőt, mert a portás, úgy látszik, nem várt ilyen korán kelő diákok. Amikor végre nagy nyikorgással kinyílt a kapu, Róza büszkén szólt a portáshoz:

— No, portás bácsi, látott-e már ilyen koránkelő gyereket életében?

— Nem látok én semmiféle gyereket, — do-

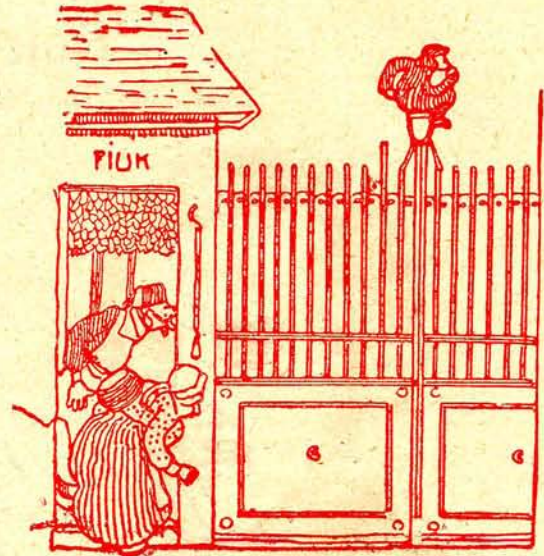

hogta álmosan a portás. Csak nem maga akar beiratkozni az iskolába öreg napjaira?

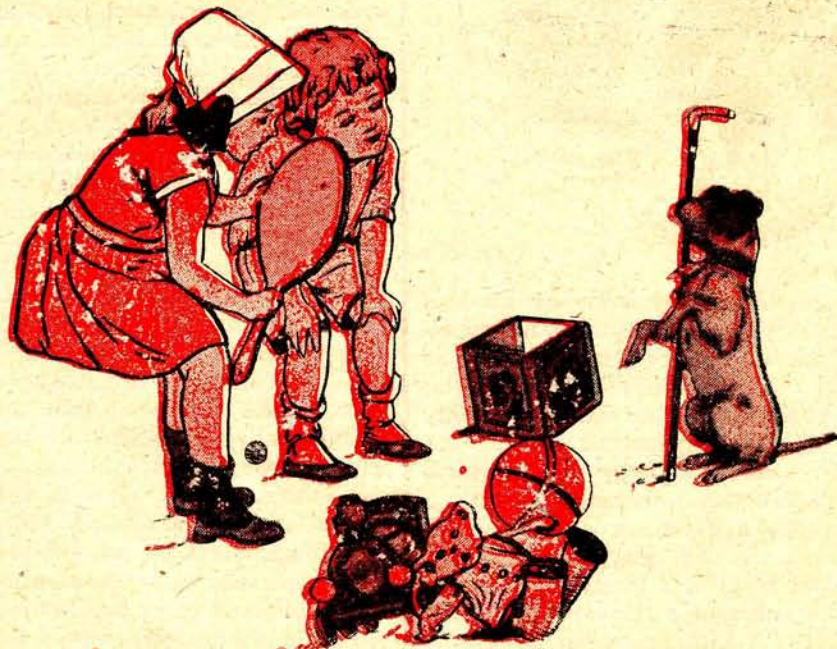
— Nem lát gyereket? Hiszen itt van mellettem — no hová lett Muki urfi, azaz hogy Maki urfi? Hát fenn ült a kerítés legtetőjén, nyugodtan eszegetve Muki tizóraját, amit a kabátzsebében

talált. Az öreg Róza majd elájult. De még a portásnak is leesett az álla. Hogyan csalogatták le Makit a kerítésről, nem tudom. De Muki urfinak — attól félek — rossz napja lehetett.

Elek nagyapó.

FOXI, A GAVALLÉR

No nézd, no nézd, a kis foxit,
Milyen uriasan fészit!
Uj pálcája, nyakkendője...
Vigan pistant a fűkörbe!

Hogyka már van sétapálcád,
Végy hozzá egy lákktopánkát,
Tégy kalapot kobakodra:
S mehetsz a lakodalomba!

MAGYAR PANTHEON

Írja: LENGYEL MIKLÓS.

Bajza József

(1804—1858.)

Ha a mai, virágzó magyar irodalom korából visszapillantunk az elindulás korszakára, úgy tűnik fel nekünk, mintha szomorú, nehéz köd ült volna meg a régi világot. 100—150 évvel ezelőtt alig volt olvasó-közönségünk, az írók — néhány lelkes ember — inkább egymásnak írtak. Arra nem igen lehetett számítani, hogy valaki írásából tisztességes megélhetést szerezzen magának.

A nyomasztó, fojtó ködben árnyak mozdulnak meg, erőfeszítéseket tesznek, hogy felszálljon a ránk nehezedő sötét fertő és a termékenyítő, meleg napsugár életet varázsoljon a már-már elerőtlenedő magyarságba. A kicsiny csapat lelkesedését nem hűthette le a közömbösség, tettejét nem béníthatta meg a nyomoruság. Elindultak a világgosszág felé.

A bizonytalan jövő felé sietőkre sok veszelem leselkedett. Nem volt utmutatójuk, nem volt irányítójuk. Attól kellett félni, hogy a feltámadó, a nemzet élni akarását mutató erők téves utakra mennek, vagy egymás ellen fordulnak. Jönni kellett olyanoknak, kik a követendő utat megmutatják.

Ilyen utmutató volt Bajza József. Alig végezte el tanulmányait, az irodalomnak szentelte életét. Elvégezte ugyan a jogot, sőt ügyvédi vizsgálatot is tett, de nem gyakorolta az ügyvédséget. Mikor az ügyvédi oklevél kezében volt, már akkor neve az írók között ismeretes. Nagy tudással felfegyverkezve állott ki a küzdőtérre. Ismerte a kiváló német írók tanulmányait, törekvésüket és céljukat magáévá tette, eszközeiket felhasználta. Pályája kezdetén népszerű költemények voltak az epigrammák. Rövid versecskék ezek, de csak erős művészi érzékkel lehetett tökéleteset alkotni, mert ennek a műfajnak az a sajátja, hogy a benne levő gondolatot tömören és csattanósan kell kifejezni. Bajza megírja, mit követelhetünk a jó epigrammától és bírálja kortársai költészetét. Ekkor kerül összeütközésbe Szentmiklóssal, korának ismert költőjével. A vitában övé a győzelem, Bajzának már tekintélye van. Még fokozza tekintélyét az a nagyszabású vita, melyet egy készülő lexikon ellen indít. Egy pesti könyvkereskedő egy nagyobbszabású munkát akart kiadni, hogy a tudományt a nagy közönség körében népszerűsítse. Bajza nem bizik a szerkesztőben, nem sokat vár a munkatársaktól, megtámadja a munkát. Támadására alapul szolgálnak a műből megjelent mutató-cikkek is. Heves vita indul meg, többen hozzászólnak, erős támadások is érik Bajzát, de ő tekintélyben meggyarapodva kerül ki a vitából. Már ekkor szoros szövetségben van kora nagy íróival. Kisfaludy Károly vezérsége alatt indul utnak, a nagytekintélyű és imádott vezér halála után folytatja mestere munkáját. A harmincas évek közepétől lapot szerkeszt, fáradhatatlanul írja bírálatait, bátorítja azokat, akikben tehetséget lát, elriasztja a tehetetlenekeket. Külföldi jeles irodalmi alkotásokkal

neveli a közönség izlését, példát mutat az íróknak. Tudásukat is mélyíteni akarja. Ezért fordításokat közöl, tanulmányokat, különösen történeti tanulmányokat ír. Foglalkozik a színészettel is, két ízben vezeti a pesti magyar színtársulatot.

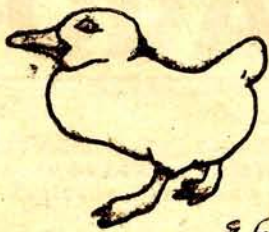
Tekintélye a szabadságharcig emelkedőben van. Ekkor elveszti lába alól a talajt. Rövid ideig lapot szerkeszt, majd a menekülő magyar kormányt követi, végül elszakad a Törökország felé sodródó szabadsághősöktől és itthon — üldözött vad módjára — rejtőzködik a hatalom emberei előtt. Amikor a nyomás kissé engedni kezd, sajtó alá rendezi műveit, de ebből is zaklatás lett. Egyik költeménye ellen kifogást emel a cenzor, majdnem elkobozták miatta egész kötetét. Az elkobzás ellen csak úgy védekezhetett, hogy kivágta a kötetből és más verssel pótolta a kifogásolt költeményt. A sok csapás alatt összeroskadtt a költő, testbenlékben fiatalon megtört: a halál megváltás volt számára.

Bajza költeményeket fiatal korától fogva egészen szellemének elborulásáig írt. Költeményeit valami mesterkélttség jellemzi. Meglátszik rajtuk, hogy nem a pillanat szüleményei, hanem a költő aggodalmas gonddal választotta meg kifejezéseit, esiszolta tökéletessé a formát. Hazafias verseiben a multon borong, de sok helyen megcsillan a jövőbe vetett remény is. Költeményeinek egy része ugynevezett helyzet dal. A költő beleképzelte magát valakinek a lelki állapotába és az így elképzelt érzéseket juttatja kifejezésre.

Korának népszerű költője volt. Népszerűségére és tekintélyére jellemző az, hogy a negyvenes évek elején fellépő Petőfi Sándor sem tudta teljesen kivonni magát hatása alól: a világhírű költő első versei Bajza József költeményeire sok tekintetben emlékeztetnek.

Bajza József költői és prózai alkotásai már-már a feledés homályába vesznek, de a mult utjait fűrésző irodalomtörténetíró előtt alakja hatalmasává válik. Mint egy hatalmas éreszobor áll a mult országútján: keményen és határozottan mutatva az utvesztő bonyodalmaiban tévelygő kortársaknak a helyes, a napvilág felé vezető utat.

(Budapest.)

S. C.

MÁTYÁS KIRÁLY S A HUSZÁR

Apró unokáinak meséli: ELEK NAGYAPÓ.

Mátyás király idejében történt, amit most elmesélek. Az ő hires fekete seregében volt egy huszár, aki erősen szerette az itókát. Hiába huztak rá hol huszonötöt, hol ötvenet, hogy az eget bőgőnek nézte: nem tudott leszokni az ivásról. Az ám, a bort nem unta meg az ebadta, de megunta a botozást, egyszer aztán — uccu neki, vesd el magad! — megszökött a seregből.

Már napok óta bujdokolt a huszár erdőköz, mezőköz, egyszer aztán egy éjjel rengeteg nagy erdőbe ért, s ott messzire gyenge világosságot látott. Gondolta magában, hátha szállást talál: ment egyenest a világosság felé. Addig ment, mendegélt, amíg egy nagy házhoz ért, ott aztán nem sokáig gondolkozott, benyitott az ajtón. Csak egy öreg asszony volt a szobában, más senki.

— Jó estét, öreg anyám! — köszönt a huszár. — Ad-e szállást s vacsorát?

— Se szállást, se vacsorát, — mondta az asszony. — Jobb lesz tovább állnod, há kedves az életed, mert van nekem tizenkét fiam, zsvány mind a tizenkettő, s ha itt találnak, vége az életednek.

— No, — gondolta magában a huszár, — jó helyre találtam beállítani. De nem ijedt meg s kérdezte az asszonyt:

— Hát aztán, hogy hívják a kend fiait, öreg anyám, s hol vannak most?

Az öreg asszony sorba megnevezte a fiait, s azt is megmondta, hogy most éppen a pincében vannak.

— No, akkor az Isten áldja meg, öreg anyám! — bucsuzott el a huszár, de csak úgy tett, mint-ha elmenne, ment egyenest a pince ajtajához, ott sorba kiszólitotta a zsványokat, s ahogy azok kidugták a fejüket, levágta a kardjával. Azzal visszament az öreg asszonyhoz s mondta:

— Meggondoltam a dolgot, öreg anyám, mégis csak itt maradok. Hát csak elé azzal a vacsorával.

— No, no, csak lassabban, mert mindjárt hívom a fiaimat. — fenyegetőzött az öreg asszony.

— Hiszen, szólíthatja kend, én már a más világra szólítottam őket!

Bezzeg, hogy lett egyszeribe vacsora, de még milyen! A király is megnyalhatta volna a száját utána. Hanem amint javában falatoznék a huszár, nyílik az ajtó s belép egy vadász ember, köszön ijlődőképpen s mondja, hogy vadászni volt Má-

tyás királlyal, de valahogy elszakadt a társaitól, nem találja az utat az erdőből kifelé.

— Sohse busulj azon, komám, — mondta a huszár, ülj ide mellém, s egyél, igyál.

A vadász nem is kérte magát, leült, aztán vacsorázás közben beszéltek erről-arról, s közben a huszár elbeszélte, hogy mért szökött meg a seregből. Vacsora után lementek a pincébe, s haj, Uram, Teremtőm, szemük-szájuk elállt a csodálkozástól: kádestól állt ott az arany meg az ezüst.

— No, komám, — mondta a huszár — ez a sok pénz a királyt illeti, igaz-e?

— Hászen illeti, illeti, — mondta a vadász — de gondoskodjunk magunkról is. Ahogy ezt mondta belemarkolt az aranyba.

— Visszatedd mindjárt, ilyen-olyan adta, — rikkantott a huszár, mert különben ketté hasítom a fejedet!

— No, — mondta a vadász, — csak próbára akartalak tenni. Látom, hogy becsületes ember vagy. Ne félj, mert jelentem ezt a királynak, s tudom, nem marad el a jutalmad.

Volt a zsványoknak szekere, marhája temérdek, a tenger aranyat s ezüstöt mindjárt szekerekre rakták s vitték Budára. Ahogy a palota elé értek, a vadász mondta a huszárnak, hogy csak maradjon kint, ő bemegy a királyhoz, s jelenti a dolgot.

Bement a vadász, de csakhamar ki is jött, mégpedig ragyogó fényes ruhában. Bezzeg, hogy a huszár nem ismert a vadászra.

— Hát, te mit ácsorogsz itt, — förmedt Mátyás király a huszárra. Mert mondanom se kell tán, hogy ő volt.

Még szót se szólhatott a huszár, Mátyás király bement, aztán csakhamar újra kijött, de most vadász ruhában, biztatta a huszárt, hogy csak legyen békés türelemmel, hej, mert nagy ur ám a király, nem lehet vele csakugy egy-ket-

tőre beszélni. Azzal bement s egy kis idő múlva megint abban a fényes ruhában jött ki, s erősen ráriparkodott a huszárra, hogy mit ácsorog a palota előtt, takarodjék ki.

Hiszen, éppen elég volt ennyi a huszárnak, megfordította a szekereket, de mikor indulóban volt, kijött a király vadász ruhában.

— Hó, megállj, huszár, gyere be, hivat a király.

Megy a huszár a vadász után, s ahogy belépnek, mondja a vadász:

— No, fiam, elég volt a tréfából, hát tudd meg, hogy én vagyok Mátyás király. Merthogy olyan becsületes voltál, ihol ez a kutyabőr: má-tól kezdve nemes ember vagy, s mert hallottam vitéségedről, előléptetlek generálisnak.

Ott mindjárt felöltöztették a huszárt generálisnak, s amikor az ebédnek vége volt, (mert bezzeg, hogy a királlyal evett egy tálból a huszár): aranyos hintóba fogatott Mátyás király, s úgy küldötte vissza a huszárt a seregéhez.

Hej, örült a huszár, majd kiugrott a bőréből. Hanem, amikor annak a falunak a szélére ért, ahol az ő ezrede táborozott, mit gondolt, mit nem, levetette a generálisi ruhát, s közlegény ruhában állított be a faluba.

— Hej, te szerencsétlen, — fogadták a pajtásai, minek jöttél vissza! Most karóba kerül a fejed.

Hát csakugyan jöttek a főtiszt urak, mindjárt parancsolták, hogy kötözzék meg a huszárt, de a huszár kirántotta a zsebéből a kutyabőrt s mondta:

— Ohó!

Nagyot néztek a főtiszt urak, de még csak akkor bámultak nagyot, amikor megtudták, hogy a szökött huszárból generálist csinált a király. Bezzeg, hogy most megbecsülték. No, meg is becsülhették, mert attól kezdve mértékkel itta a bort. Nem vallott szégyent vele Mátyás király.

MINDEN MAGYAR
EMBER OLVASSA
A

KELETI ÚJSÁGOT

A LEGFRISSEBB, LEGÖBBAN ÉRTESÜLT
NAPILAPOT, MELY A MAGYAR ÉRDEKEK
LEGBÁTRABB SZÓSZÓLÓJA!!

Előfizetési ár
Egész év 1000
Félévre 570
Negyedév 270
Egyes szám ára 5L

A MAGYAR PÁRT HIVATALOS LAPJÁT.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
CLUJ — KOLOZSVÁR, FŐTÉR 4. SZÁM

A SZAKÁCS ZOLTI-DRUSZÁJA

Írta: K. BENDRE RÓZA.

Tavaly ősön kedves öreg tanító került kis falunk róm. kath. iskolájába. Az öreg Mártonffy Zoltán. Valóságos mintaképe az örökké fiatal lelkü, igazi tanítónak, aki szereti a gyermekeket és iskola nélkül olyan árvaszomoru, mint a fészkből kivert madár.

Már tul van Zoltán bácsi a hatvan éven. De mert tökéletesen bírja a román nyelvet szóban is, írásban is, levezetheti itt a tanévet. Szívesen beszél a folytonos tanításban eltöltött negyvenöt évről, amelynek azonban szomoru befejezésekképp elhordta az idők szele a jól megérdemelt nyugalmat.

Ha betér hozzánk egy-egy kis ebédelőtti tereferére, talán nem is tudja, hogy milyen megértő szeretettel simogatja körül tekintetem őt, aki „nem könyvből, hanem a fejből tanított és tanít.”

Nemzedékek kerültek ki a keze alól s tudom, hogy amit ő könyv nélkül, a fejből kölcsönzött nekik, azt soha senki nem veszítette el. Biztos szellemi tőke, erős alap az ilyen tanítás, amelyből és amelyre építeni lehet.

— A Sáne-uccai iskolában tanítottam az V-VI. osztályt — beszélte egy délelőtt. — Beállit egyszer hozzám egy jókora kamasz fiu, hogy vegyem be őt is a gyerekeim közé. Olyan életpályára készül, amelyen megkövetelik a hat elemi elvégzését. Nemcsak papíron, hanem hiteles igazán.

— Eredj, fiam más iskolába! Hiszen már félig legényszámba mégy. Sok huncutságot tudhatsz te már. Félek, hogy elrontod a gyerekeimet.

De így, de úgy. Fogadkozott, hogy megembeleli magát. Megpróbáltam. Hogy elejét vegyem esetleges huncutságainak, hivatalt adtam neki. Megtettem vigyázónak. Egyben azonban megmondtam neki, hogy ha bele esik valamelyik iskolai vétségbe, akkor ő is épp úgy el kell viselje a kiszabott büntetést, mint a legkisebb, mert én nem teszek kivételt. Beleegyezett.

Jó vigyázó lett. Nem basáskodott. De ha valamelyik lurkó nem jól viselte magát, nyomban megbarackolta. Jobban félték tőle, mint tőlem. Akár egy hétre is nyugodtan rábízhattam volna az osztályt.

Történt, hogy valami iskolai dolgozat elkészítését többen elmulasztották. Ennek a mulasztásnak a büntetése abban az időben két pálcáütés volt — az érzékeny fertályra mérve.

— Na, kik nem készültek el? — kérdeztem a gyerekeket.

— Én sem. Én sem, — jelentkeztek a vétkesek. Egyszerre nagy csend lett. Szakács Zolti — így hívták az én kamasz legénykémet — felállott és jelentette:

— Én sem!

Általános elszörnyedés. Aztán feszült várakozás, hogy vajjon a hatalmas Zolti is megkapja-e a kiszabott pálcáosztalékot, vagy nem.

— Ej, ej, Zolti, — méltatlankodtam — te druszám vagy, mégis megessett veled? No, csak gyere ki szépen te is a többihez.

Sorban megkapta ki-ki a maga suhogóját. Amikor Zoltihoz értem, megjegyeztem:

— Most te is megkapod a részed. Nem azért ütök rád, hogy fájjon, hiszen én úgy ütni nem is tudok, de nem is akarok, hanem azért, hogy szégyeld magad.

Óra végeztével a szokott zsvaj helyett csoportokra oszolva suttoztak a fiuk. Meghányták-vetették a nagy eseményt. Zolti fejét lehajtva, gondolkozva ült az udvaron. Egyedül.

Lassanként köréje gyűltek a fiuk. Már nem félték tőle. Készek voltak barátjuknak tekinteni őt. A két pálcáütéssel egyenlővé lett velük. A soruk közös volt.

— Ne busulj, Zolti! Ez az igazság — szóltak neki többen.

Zolti feltekintett s a teljes meggyőződés hangján rukkolt elő véleményével:

— Hát, fiuk, én mondom, hogy nincs a Réz hegységig, de még tán azon tul sem több olyan ember, mint — az én druszám.

Meglett ember korában is mélyen leemelt kappalal köszönt felém Zolti: „Kézét csokolom!”

(Hegyközujlak, 1928.)

CSERKÉSZFIUK! CSERKÉSZLÁNYOK!

A Cserkészkönyvtár kötetei ismét kaphatók.

Sztrilich—Dr. Mócsy: Tábori munkák. Ára 20 lei.

Scherer: A próbaidős cserkész. Ára 15 lei.

Scherer: Cserkészek könyve. Ára 15 lei.

Dr. Buczkó: Törvénytárgyarázat. Ára 15 lei.

Gerő: Térképismeretek. Ára 15 lei.

Postaköltség kötetenként 3 lei. Fenti könyveket csakis a pénz előzetes beküldése ellenében (mely levélbélyegben is eszközölhető) szállítjuk. Utánvétellel nem küldjük.

Elek nagyapó üzeni

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben melyik hónap hányadik napján kelt a levél

Waldmann Terike és Márta, Nagyszentmiklós. Valóban, te a legszorgalmasabb levélírók közé tartozol, s remélem, majd részt veszel a következő nyári beszámolóban is, mert most is igen érdekes és tanulságos kiránduláson voltál. Örvendek, hogy megkaptátok a 4 könyvet s azokat igen szépnek találtátok. A rejtvényekből válogatok. — **Döme Ági, Nagyszalonta.** Igazad van, nem illik ceruzával levelet írni, de jól tudod, hogy neked ezt megbocsátom, mert első osztályos vagy s nem tanultál még tentával írni. Majd megtanulsz, de én már most is gyönyörködöm az írásodban, mert szép kerek betűkkel írsz, s a mi fő: értelmesen. Nem tudom, mikor mehetek Nagyszalontára, de ha Isten éltet, elmegyek. Nem szeretnék úgy halni meg, hogy ne lássam Arany János szülővárosát. — **Várady Katinka, Dés.** Azt írod, hogy mivel „csak“ 7-én kaptad meg a 10. számú Cimborát, hamarabb nem küldhetted be a rejtvénymegfejtést. A 10. számú Cimborának ápr. 10-ikén kellett volna megjelennie és te nemhogy később, de 3 nappal előbb kaptad meg ezt a számot, mert a kiadó bácsi azt akarta, hogy a husvétit számot lehetőleg minden olvasó megkapja husvét ünnepére. Amint a Fejtőre alatti figyelemzetésből látható, ráértél volna máj. 10-éig a megfejtés beküldésével. — **Szent-Pály Karla, Nagyvárad.** Margittán töltöttétek husvét ünnepét, itt aztán volt idő írni legalább egy levelezőlapot. Hiszem, hogy neked is sok a tanulni valód, de ne feledd, hogy helyes beosztással jut idő a levélírára is. — **Horváth Sárika, Székelyudvarhely.** Igen örvendek, hogy sikerült a különböző vizsgád, neked is és társaidnak is, s nem kellett elbuesznod az én „tündér“ városomtól, ahol remélhetően hamarosan találkozunk. — **Szentpétery testvérek, Szilágysomlyó.** Alig várjátok, hogy Szilágysomlyóra menjek. Bizony, magam is rég kívánom, hogy személy szerint is megismerjelek titeket, az én hűséges unokáimat. — **Szabó Jenő, Zágon.** Megígérted, hogy a husvétit vakációban írsz, s ime, megtartottad ígéretedet. Nagy is benned az örömem és Bözsike nővéredben is, aki egy brassai varrodában segéd, pedig még csak 16 éves, s ő is, mint te, még mindig örömmel olvassa a Cimborát. Azt írod, titeket, árvákat, édes anyád munkára nevelt, de azért megszerezte nektek a Cimborát is, hogy olvashassátok, pedig igen sokat fáradsz érte, hogy tanítónői fizetéséből nevelhessen. E hálás szívre valló nyilatkozat után nem csudálom, ha alig vártad a husvétit ünnepet, hogy együtt mehesetek a templomba. Megboldogult nagyapádra, Kovács Bálintra, aki segesvári tanító volt, jól emlékszem. Örömmel látom, hogy méltó unokája vagy. Amit leveled végén kértél, azt egyenest Zágonba küldtem. Majd megkapod a pünkösdi vakáción. — **Székely Ágnes, Arad.** Örvendek, hogy teljesítetted kívánságomat s legközelebb hosszú levelet írsz, de mert első osztályba jársz, édes anyád is fog segíteni egy kicsit. Bizonyosan édes anyád is így írta az első levelét, így írja rendszerint minden gyermek, s ezzel is szaporodik a kedves, felejthetetlen emlékek serege. — **Petro-**

vay Gabriella, Kolozsvár. Levél ment. — **Benedek Ella és Zoli, Nagyvárad.** Örvendek a boldogságotoknak, s hogy ezt én szereztem nektek. Ha olvastad a levedben jelzett könyveimet, nem csodálom, hogy vágyódló Kisbaczonba. Mondanom se kell, hogy tárva-nyitva nagyapó kapuja minden unokának, de valószínű, hogy hamarabb találkozunk Nagyváradon. — **Paál Balázska, Nagyborosnyó, Háromszékm.** Jól fejtetted meg a rejtvényedet, helyes az írásod, Balázska. Örömmel látlak unokáim seregében. — **Szebeny Mancika, Csikcsicsó.** A zárdából nem írhat, írtál tehát a husvétit vakáción. Ezzel nagy örömet szerezte nekem, mert leveled igen szép fejlődést mutat. Mindenképpen kifogástalan az írásod. — **Szebeny Piroska, Csikcsicsó.** Amiattnem írtál egy esztendeje, mert valahányszor eszedbe jutott a levélírási, édesapáéknak nem volt idejük a kijavításra, most aztán írtál, mert otthon volt Mancika, a kijavító. Másszor ne akadályozz meg az írásban szüleid nem érkezése: írd jól, ahogy tudsz, mégpedig lassan s magadtól is rájössz lassanként a hibákra. Örvendek, hogy az egész évi előfizetésért s a címekért kapott könyv annyira tetszett, s annak is, hogy már Tóni öcséd is megkezdte az írást. A névrejtvényetek sorra kerül. — **Hanvay Erzsébet, Csik, Csehország.** Leveledet továbbítottam a kiadó bácsinak. — **Brunner Ella, Válaszút, Kolozsm.** A kiadó bácsi pótolja a 8. számot. — **Molter Péter, Marosvásárhely.** Azt írod, hogy már jöhettek. Már tudniillik nagyapó meg én. Hát csak ne bízd el magadat, mert nagyapó kávézás közben mindig reád gondolt, két-három eszébe kávézt iszik, így gyűjti az erőt a birkózásra. Mondanom se kell, hogy már igen szeretnék veled megbirkózni, még ha én kerülök is alul, mert tudom, hogy felesékölsz a földről. — **Hügel Pista, Szászrégen.** Sohasem felejttem el, hogy éjfélig fennmaradtál, esakhogy elmondhasd nekem azt a szép verset, amelyet Vadnai Hermin néni írt. De azt sem felejttem el, hogy csaknem hat órát zötyögtetted az autó Csikszeredától Szászrégenig, a legrettenetesebb úton, s mégis lekéstem az előadásról. De az is igaz, hogy mindezért kárpótolt engem a szászrégeni közönség meleg szeretete. — **Bod Annuska, Szamosújvár.** Ugy látszik a posta körül van a baj, mert mostanában csak nagyritkán kapok panaszos levelet az újság rendetlen járása miatt. Hogy a megreklamált 5. szám helyett a 3-ast kaptad, ez bizonyos tévedés, de jól jegyezd meg ezt a latin mondást: tévedni emberi dolog. Ha a 8. és 9. számot nem kaptad meg, ebben csak a posta lehet hibás. Különböztetted továbbítottam a kiadóhivatalnak, hogy pótolja a hiányzó számokat és egészen elolvashasd a Nyusztit, mely oly igen tetszett neked. — **Szabó Erzsébet, Homoród.** Örömmel látom levedből, hogy jól telik az idő a szebeni zárdában és elég jól megy a tanulás. Számon tartom ígéretedet, hogy a nyári vakáción sűrűbben és hosszabban írsz. — **Smil Gizi, Gyergyószentmiklós.** Sajnálom, hogy nem találkozhattam veled, mert amikor Gyergyószentmiklóson jártam, te már visszautaztál az iskolába. A nyáron, ha Isten éltet, meglátogatom a Gyilkos tavát és akkor természetesen, egy kevés időre megállapodom városotokban, s remélem, találkozunk. — **Serester Anna, Bodola, Brassómegeye.** Husvét ünnepén már itthon voltam, de bizony maradhattam volna még Pesten, oly későn érkezett meg nálunk a tavasz. Amit

a légátus diákról írtál, azon jót nevettem. Diákkoromban magam is voltam légátus, s természetes, nagy szeretettel gondolok erre az időre. Örvendek, hogy a 3 könyvet megkaptad és hogy azok tetszettek is. — **Waldmann Márta és Terike, Nagyszentmiklós.** Valóban, ti alaposan kihasználtátok a husvétii vakációt: voltatok Máriaradnán és Aradon. Én, itthon ünnepeltem, de tán mondanom se kell, így is kellemesen teltek az ünnepnapok. — **Borgida Lili, Nagyvárad.** Remélem, megkaptad a leveletemet, s meggyőződötél arról, hogy a legjobb akaratral sem teljesíthettem kívánságodat. Ha legalább két szabad napom lett volna, megirom azt magam, amit a családi ünnepre kértél, de éppen akkor kellett felolvasó körutra indulnom, még pedig egy árva gyermek javára. — **Kebeley Marcsa, Radnót.** Örvendek, hogy tetszett neked a Hű szolga című történeti elbeszélés, s rajta leszek, hogy teljesüljön kívánságod: lehetőleg gyakran közlök történeti elbeszéléseket. Remélem, megkaptad a leveletemet. Sajnálom, ha elveszett volna, mert benne volt, amit te kívántál. — **Borgida Vera, Nagyvárad.** Három éve vagy olvasója a Cimbora-nak, s mostanáig nem mertél írni. Nem értem, hogy miért nem, hisz egészen szép és helyesírás tekintetében is kifogástalan az írásod. Valóban, látszik, hogy a tanárnőd igen jól tanít. Rejtvényeidből válogatok. — **Miklós Juci, Kobátfalva, Udvarhelymegye.** Igen szeretet olvasni a Cimbora-t és Elek nagyapó üzeneteit és arra kérsz, hogy üzenjek neked is valamit. Azt üzenem neked, Jucika, hogy az írásoddal igen megvagyok elégedve s szeretném, ha nemcsak levelezőlapot, de levelet is írnál, akkor aztán hosszabb üzenetet kapnál. — **Grieger Ilus és Boris, Mezőtelegd.** Levelet, levelet, neccak megfejtést! — **Kicsi Sándor, Dálnok, Háromszék.** Elhatároztad, hogy írsz a husvétii vakáción s megköszönöd azt a sok szépet és jót, amit a Cimbora-ban olvasol. Magam is szeretnék veled megismerkedni, mert látom, hogy hálás szívű gyermek vagy. Remélem, megyek én még Sepsiszentgyörgyre s annak igazán örvendének, ha édes jó anyád behozza.

Székely Ágnes, Arad. Kicsit még nehezen megy az írás, mert első osztályos vagy, de lám, mégis megpróbáltad, csak hogy teljesítsd nagyapó kívánságát. Elgyönyörködtem első leveledben és szép, gondos írásodban s most már hiszem, biztatás nélkül is folytatod a levélírást. Anyukának és apukának, akik fel szokták olvasni neked a Cimbora-t, tolmácsold meleg üdvözléteket. — **Ridi Imre, Váradszőlős.** Egy kicsit nehezen megy még neked az írás mert csak most barátkozol a betűkkel s mégis jó hosszú levelet írtál. Nemcsak hosszú a leveled, de minden tekintetben kifogástalan. Igen sajnálom, hogy Lacika a tüdőgyulladás miatt nem vehetett részt a husvétii locsolásban, de remélem, már jobban van. Nem állhatom meg, hogy leveledből ne közöljem ezt a szép mondatot: „A jó meleg Nap kicsalta a kis ibolyákat, azok pedig bennünket csalnak ki a rétre“. Lám, lám, mondom én, ha minden ember csak úgy csalna, mint Isten áldott napja meg a kis ibolya, milyen szép volna a világ! — **Olasz Lidi, Arad.** Levélpapíron a kis káca még mindig ott tűnődik a folyó partján s még mindig azon tűnődik, hogy a megfejtés mellett miért nem ír levelet is Olasz Lidike. — **Halász Mancsi, Kolozsvár.** Hálás köszönet a jó kívánságokért s tolmácsold anyukának viszont jókívánságaimat. — **Brunner Ella, Válaszút, Kolozsm.** Intézkedtem, hogy pó-

tolják a 8-ik számot, s küldjék meg a nyert könyvet is. — **Szebeny Piroska és Tóni, Csik-Csicsó.** Eppen egy esztendője, hogy nem írtál még pedig azért nem, mert valahányszor eszedbe jutott az írás, édes apáknak nem volt idejük, hogy kijavítsák, Manci meg a zárdában volt s amiatt nem segíthetett. Örvendek, hogy a könyveket megkaptátok s igen érdekesnek találtátok. — **Szebeny Mancika, Csik-Csicsó.** Minthogy a zárdából nem irhatsz, a husvétii vakációt használtad fel a levélíráásra. Örömmel látom, hogy jó volt az értesítőd, s idáig két szép ünnepély volt az iskolában és te magad is szerepeltél egy monolog előadásával. A Piroskával szerkesztett rejtvények közül a névrejtvény sorra kerül. — **Lőrinc Sanyi és Laci.** Háromszékmegyében írtatok a levelet, de hogy melyik helységben, arról megfeledeztek. Következő leveletekben ezt pótoljátok. Arra nem emlékszem, hogy kaptam-e még tőletek levelet, de ha igen, akkor választam is. — **Tóth Dénes, Végvár.** Ha végtelen nagy örömet szerzett neked, hogy nevedet megtalálták a Cimbora-ban, ebben az örömben gyakran lehet részed, ha gyakran írsz nekem. — **Jakovovits Margit és Dezső, Homoródalmás.** Emlékszem, hogy kaptam tőletek levelet s választam is rá. Eddig bizonytalán olvastátok is. A versesrejtvény tulságosan könnyű, nehezebbet eszeljétek ki. — **Molnár Ferencz, Arad.** A keresztrejtvényed jó, de csak úgy használhatom, ha egy nagyobb papírlapra írod le az egészét, mert csak így tarthatom meg magamnak a megfejtést, hogy aztán könnyen ellenőrizhessem annak idején a megfejtések helyességét. Más Molnár Ferenczel még nem találkoztam a Cimbora olvasói között, így hát te nyerted a könyvet, s bizonyosan eddig meg is kaptad. — **Stenunek Buba, Nagyvárad.** Fényképet is kaptál, Stollwerket is kaptál, husvétra két könyvet is kaptál: képelem, nagy örömedet. Nekem is nagy volt az örömem, mert megható szép levelet kaptam édes anyádtól. — **Goldzieher György, Arad.** Zsuron voltál Kísenjón, ott voltak az Olosz gyerekek is. Szerettem volna köztetek lenni, mert hiszem, hogy jó mulattatok. Örvendek, hogy megkaptad a nyereményt.

C I M B O R A

K É P E S G Y E R M E K L A P

Szerkesztősége: Batani-Mici (Kisbaczon) u. p. Batani-Mari (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimbora részére szánt kéziratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatala: Stumare (Szatmár) Str. Petru Rares (Petőfi-ucca) 43. A kiadóhivatalhoz küldendők a Cimbora előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindennemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény.

Előfizetési ára negyedévenként:

Romániában: 100 lei
Csehszlovákiában: 20 csehszlovákiai korona
Magyarországon: 3 pengő
Jugoszláviában: 50 dinár.

A Cimbora könyvvására

Pompás kiállítású, diszkötéses ifjúsági iratok.

(Az alant felsorolt könyvek füzve egyáltalán nem kaphatók. A kötött példányok mindegyike díszesen kiállított, többszínnyomású kötet, mely vizsgaajándéknak, alkalmi ajándéknak kiválóan alkalmas.

Meséskönyvek 5—8 éves gyermekek számára.

Pósa Lajosné: Mesék-versek. Ára 200 lei.
Sebők Zsigmond: Mennék, mendegélnek... Ára 200 l.
Sebők Zsigmond: Mackó, ur utazásai. Albumalak. Ára 270 lei.
Sebők Zsigmond: Mackó ur újabb utazásai. Albumalak. Ára 270 lei.
Sebők Zsigmond: Mackó ur szárazon és vizen. Ára 270 lei.
Benedek Elek: Székely Tündérország. Ára 180 lei.
Benedek Elek: Apa mesél. Ára 110 lei.
Benedek Elek: Állatok mesélnek. Ára 120 lei.
Benedek Elek: Pesti gyermek falun. Ára 135 lei.
Herceg Ferencz: Mesék, Ára 240 lei.

Bársony István: Rab király szabadon. Ára 120 lei.
Móra Ferenc: Kincskereső kis ködmön. Ára 150 lei.
Sebők Zsigmond: Tarka mesék. Ára 240 lei.
Kosáry R. Lola: Világjáró Palkó. Ára 125 lei.
Z. Tábori Piroska: Eszem-iszom ország. Ára 145 lei.
Z. Tábori Piroska: A három csöppség. Ára 145 lei.
Andersen mesék. I. II. Albumalak. Ára 120 lei.
Grimm: Mesevilág. Albumalak. Ára 80 lei.
Swift: Gulliver utazásai. Albumalak. Ára 120 lei.
Grimm: Mesék. I. II. III. IV. Ára 80 lei.
Andersen mesék. I. II. III. IV. Ára 80 lei.
Aladdin csodalámpája. Ára 80 lei.

Ifjúsági iratok 8—14 éves gyermekek számára. (*-gal jelzettek lányoknak valók.)

x **Ego:** Pesti lányok. Ára 120 lei.
 x **Tutsek:** Két leány élete. Ára 120 lei.
 x **Halden:** Éva megjavul. Ára 120 lei.
Gaál Mózes: Achilles haragja. Ára 200 lei.
Gaál Mózes: A bujdosó király. Ára 200 lei.
Benedek Elek: Két gazdag ifju története. Ára 110 lei.
 x **Benedek Elek:** Uzoni Margit. Ára 180 lei.
Jókai Mór: A Rózsák szigete. Ára 100 lei.
 x **Lovik Károly:** A leányvári boszorkány. Ára 180 l.
Malot Hector: Otthon. Ára 110 lei.
Malot Hector: Elhagyottan. Ára 190 lei.
 x **Marlitt:** A vén kisasszony titka. Ára 200 lei.
 x **Marlitt:** Pusztai királykisasszony. Ára 200 lei.
Rákosi Victor: Korhadtt fakeresztek. Ára 190 lei.

x **Tutsek:** Cilike viszontagságai. I—VII kötet. Egyenként 180 lei.
 x **Tutsek:** Judith. Ára 80 lei.
 x **Tutsek:** Régi emlékek. Ára 80 lei.
 x **Tutsek:** Hegyek között. Ára 110 lei.
 x **Tutsek:** Szélvészkiasszony. Ára 110 lei.
 x **Tutsek:** Az édes otthon. Ára 110 lei.
Kertész Mihály: Senki Tamás története. Ára 100 lei.
Kertész Mihály: A csengeri domb. Ára 110 lei.
Lőrinczy György: Az igmándi bég. Ára 110 lei.
 x **Bónyi Adorján:** Kata nagy lány lesz. Ára 140 lei.
 x **Kosáryné R. Lola:** Piroska kismamája. Ára 140 lei.
 x **Ego:** Sári bátor ifjúsága. Ára 80 lei.
 x **Ego:** Bodnár Ilus. Ára 80 lei.

A fenti árakban a postaköltség mindenütt bennfoglaltatik. A könyveket az összeg előzetes beküldése ellenében vagy utánvét mellett szállítjuk. Utóbbi esetben azonban az utánvételi díjat külön számítjuk fel.

A CIMBORA kiadóhivatala.